



Capbreu de Pierola (1521)

Els Hostalets de Pierola

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Arxiu de la Corona d'Aragó. C/ Almogàvers, 77. Barcelona.
Emplaçament	Arxiu de la Corona d'Aragó. Notarials. Igualada. Reg.: Ig-1006
Alçada:	360 m

Coordenades:

Latitud:	41.53384
Longitud:	1.77016
UTM Est (X):	397407
UTM Nord (Y):	4598751

Classificació

Número de fitxa	08162 - 51
Àmbit:	Patrimoni documental
Tipologia	Fons documental
Estil / època:	Modern
Segle	XVI
Any	1521
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Llei 10/2001
Accés	Restringit
Ús actual:	Científic
Titularitat	Pública
Titular:	Arxiu de la Corona d'Aragó.
Autoria de la fitxa	Natàlia Salazar Ortiz/Jordina Sales Carbonell
Data de registre de la fitxa:	dv., 22/05/2009 - 02:00

Descripció

Capbreu del terme del castell de Pierola. Atorgat davant de Jaume Honorat Franquesa, notari d'Igualada, l'any 1521. Fet a instàncies del Senyor del castell de Pierola, el donzell Rafael de Calders. Consta de 31 declaracions de tenedors de terres residents al propi terme de Pierola i de 18 declaracions de tenedors de terres a Pierola però residents en els termes veïns. Constitueix una excel·lent descripció del poblament i de l'estructura de la propietat de la terra al terme de Pierola a l'inici del segle XVI. A la vegada aquest document permet una aproximació força precisa als efectes de les grans crisis demogràfiques baixmedievals sobre el poblament i sobre l'estructura agrària en el seu conjunt. Conté encapçalament en cadascuna de les confessions-declaracions en llatí encara que la resta del text és en català.

Història

El capbreu és un tipus de document on s'anotava, de forma abreujada i en períodes cronològics espaiats, les confessions o reconeixements fets pels emfiteutes als senyors directes, per tal de conservar memòria o prova de la subsistència dels drets dominicals. Era per tant una escriptura de confessió en què consta el reconeixement de drets i rendes que fan els vassalls/emfiteutes al seu senyor. Un capbreu, de fet, és un document de gestió del domini senyorial, ja que cada vegada que es fa la confessió es conserven i es renoven els drets i rendes tinguts per un senyor sobre els seus dominis útils i les jurisdiccions. En aquest sentit, el senyor pot fer repetir la confessió tantes vegades com li sembli, si bé cada vegada n'ha de pagar les despeses d'acompliment. Tradicionalment, els estudiosos han distingit dues classes de capbreus: els de senyoria, sèrie de drets senyorials i d'obligacions comuns a tots els vassalls emfiteutes, que solen englobar tot un poble; i capbreus de rendes, els més nombrosos, que especifiquen els drets i rendes d'un senyor de particular a particular. Es pot remuntar l'origen dels capbreus als políptics carolingis, destinats a fixar l'estatut dels homes i de les terres en les diferents vil·les d'un domini. Entre els s XI-XIII els registres de drets i rendes passaren de ser una relació fixa a esdevenir un instrument periòdicament posat al dia i summament útil per al control senyorial sobre les persones i les terres. A partir del s XIII, i sobretot a partir del s XIV, quan la crisi baix medieval obliga a conèixer millor l'estat dels diversos drets i rendes senyorials, el text dels capbreus esdevé molt més flexible, sovint ple de cancel·lacions i afegits, a part de refer-se periòdicament per adaptar-lo a noves circumstàncies. De fet, és a partir d'aleshores que es produeix una major accessibilitat al text, gràcies a l'ús progressiu de la llengua catalana i a la regularitat en l'exposició.

En dita masona. angelina manfisa de dies coser sopor
 tanyen es pperanen conha horua omierale. de la dita
 arbonet q' pperanen manfisa. en l'cas qui sabagun l'p
 pperant de la dita omniyal gientia p'lenamet conha
 p'lo donant p'pmet del die pan arbonet q' lo quacion
 fet en l'otome del capell de p'p'iaola. m'edies de l'et
 de noembre del any xii. quate emb' m'p'p'iaola
 en los esord' signat p'bolit m'p'p'iaola. conha m'p'p'iaola
 uere m'p'p'iaola. p'p'iaola de la f'p'p'iaola de p'p'iaola
 p'p'iaola de aquella.

Confessio francisci mathamont de garriques subiranet.

Franciscus matha del mas de garriques subiranet de
 t'ome del capell de apiaola. confitetur p' p'p'iaola
 a la casa omia de salvada g'p'p'iaola de t'ome del
 de la f'p'p'iaola m'p'p'iaola. p'p'iaola p'p'iaola. p'p'iaola
 deu y als seus quate. omia. p'p'iaola. p'p'iaola
 corporalment. t'ome. m'p'p'iaola. p'p'iaola. p'p'iaola
 francisca p'p'iaola. de la m'p'p'iaola. p'p'iaola. p'p'iaola
 f'p'p'iaola. y en p'p'iaola. de la f'p'p'iaola. p'p'iaola. p'p'iaola
 coloma. y de la p'p'iaola. p'p'iaola. p'p'iaola. p'p'iaola
 en aquelles coses. p'p'iaola. y p'p'iaola. p'p'iaola. p'p'iaola
 t'ha del mas de garriques subiranet. confessa y p'p'iaola
 que al magnificat m'p'p'iaola. p'p'iaola. p'p'iaola. p'p'iaola
 del capell de apiaola. a qui p'p'iaola. p'p'iaola. y p'p'iaola
 ex l'odie p'p'iaola. de garriques subiranet. p'p'iaola
 en l'otome del die de la f'p'p'iaola de apiaola. de la f'p'p'iaola
 als abtaulades y p'p'iaola. p'p'iaola. p'p'iaola.

Lomas regolas. Item me dix y manifesta l'ote y p'p'iaola. tota que l' mas
 appellat de polus subira. f'p'p'iaola. en l'otome del die
 de la f'p'p'iaola. en l'otome del die de la f'p'p'iaola. p'p'iaola.

Matthaeus